

HET STILLEVEN VAN VIJF EEUWEN, IN HET GEMEENTE-
MUSEUM VOOR MODERNE KUNST, ZEESTRAAT.

Welke innig en scherp geobserveerde oudere, of modernere, bewuster meditatie over het stilleven boeit niet genotvol onze aandacht? Ieder kent wel voorwerpen die hem brengen tot opmerkingen welke uit het allerechteste in zijn gevoel wellen — die hem doen stille staan in gedachten — tusschen 't geroezemoes van praktische levenswensen. Aandacht van dit gehalte is de ware bodem waarop we staan moeten om de uitbeelding van min of meer simpele zaken te genieten. Men behoeft zich niet zoo min neer te zetten om die gevoelens zelf met verf te uiten, als de prikkel ervoor te gaan zoeken in het kant en klaar opgediende stilleven. Reëler en tegelijk bijna sprookjesachtig vertellend, heeft wel niemand dit volkomener dan Vinc. v. Gogh gedemonstreerd — zie hier nogmaals zijn: „Oude laarzen”. De velen, die „nimmer de bekoring van broodjes of bananen” zagen, (o moderne beschavingsresultaten van een ras, dat sinds eeuwen de meest alledaagsche gebruiksvoorwerpen beschouwde en schilderde!), zullen toch wel niet ineens door deze stillevenverzameling gerijpt worden. Een luidruchtige opmerking, waarmee het zooal niet ontwikkelde, dan toch meestal de normale schooljaren achter den rug hebbend haagsche publiek niet karig is, bracht trefvend naar voren hoe buitengewoon jammer het is, dat de moderne vertegenwoordiging hier doodloopt bij enkele Wiegman's, Colnot, Gestel enzv. Een heer zei — als proef op de som — bij 'n stilleven van Heda: „tegenwoordig maken de schilders er niet zoo'n werk meer van”! Volkomen juist, doch maakt een vliegmaschine van den tocht van Amsterdam naar Rome ook niet heel wat minder werk dan een pelgrim in oude tijden er aan had? En houden alle levensuitingen geen verband? Waar het publiek nog zoo reageert waren ultra-moderne vertegenwoordigers heel noodig geweest.

Het is vanuit een ideaal paedagogisch standpunt ook jammer dat de vertegenwoordiging van den bloeitijd niet wat geschift is. Hoe zonneklaar weerspiegelt zich overigens op deze tentoonstelling de geest der tijden. Na het groeiend streven der nog wat moeilijk en stug geschilderde bloemstukken van Bosschaert en Bollongier, de pronkende boeketten van den zoogenaamden vervaltijd, waarin toch zooveel intens weelderig geschilderde partijen zijn. De kleine Rachel Ruijsch, en Linthorst — een schilder zei hierbij „zoo'n bloemetje zingt.” Wie kent ook niet, wat verder gezocht, de geur, die de kleur oproept en meer dergelijke gewaarwordingen. Ik geloof zeker, dat — vooral in ons klimaat waar zooveel binnenshuis geleefd wordt — de kalme beschouwing, van dat wat in ons interieur of op andere bekende